

=====

PO ŠKOLE aneb POHLED Z DRUHÉ STRANY

=====

Část 12. – Cikáňata (Čtení rasistům a lidskoprávním aktivistům zakázáno)

=====

Abych předešel výtkám různých aktivistických samozvanců: Nejsem ani rasista, ani nacionální šovinista, obdivuji Izrael a vážím si všech lidí, kteří se dokáží žít vlastní prací bez parazitismu (což se pochopitelně nevztahuje na lidsky pochopitelné sociální případy – dětství, stáří, nemoc,...). Nesnáším lidi, kterým je ze společných prostředků poskytnuto bydlení, oni ho vybydlí a ze společných prostředků je výsledek jejich vybydlení zase likvidován. Ale to není případ z mé zkušenosti, to jen bylo veřejně publikováno.

=====

S Cikány a s cikáňaty jsem přišel během svého chalupářského, továrního a kantorského působení do styku dost často a neměl jsem s nimi osobně žádnou špatnou zkušenost. Ty první dvě oblasti zde pominu, i když i to je na dobré vyprávění, a zůstanu jen u cikáňat jako žáků. A aby to tu neznělo trochu falešně, uvedu vše raději na skutečných případech:

*) Krátce po nástupu na SOU se na mne (a další kolegy) obrátil ředitel s nějakým papírem z městské vrchnosti, abychom nahlásili děti cikánské národnosti, že se pro ně budou konat nějaké kroužky a vzdělávací programy. Proti tomu bych a-priori až nic neměl, ale chtěl jsem vědět, jak poznám cikánské/romské dítě. Prý to snad je jasné. Mně to oficiálně jasné nebylo – jestli to má být podle barvy pleti, tak je to rasismus, jestli podle národnosti uvedené ve školském katalogu, jsou všichni národnosti „české“. A znám „bílé“ děti od přírody snědé, takže do toho se pouštět nehodlám. Ředitel se zarazil, pak mi dal zapravdu a už to ode mne nevyžadoval. Nicméně jedna agilní kolegyně přes občanskou nauku nějaký takový seznam vyhotovila a odeslala. To neměla dělat. Do školy vtrhli rodiče dítěte a dosti důrazně tam prohlásili: „My nejsme žádní Cikáni, my jsme slušní lidé“. To byl docela trapas, protože to opravdu slušní lidé byli. Byl jsem rád, že jsem se do toho byrokratického nesmyslu nenechal namočit.

*) Měl jsem časem možnost hovořit s mnoha „romskými“ rodiči (a nejen s rodiči, ale i třeba řemeslníky) a všichni odmítli označení Rom/Romové. Jejich hlas byl: „My nejsme žádní „romáci“, my jsme obyčejní Cikáni a s „nějakejma romákama“ nemáme nic společného“. Proto zde budu také mluvit jen o Cikánech a hlavně cikáňatech, a nemyslím tím nic urážlivého. Ostatně z následujícího textu to asi bude dost jasné.

*) Měli jsme ve třídě cikánského „dorostence“ Láďu a ten seděl v poslední řadě vlevo s „bílým“ učněm. A při vyučování se každou chvílí o něco tahali a pošťuchovali. Když to překročilo únosnou míru, tak jsem je napomenul: „Pánové tam vzadu, nechte toho nebo vám to zapíšu do třídnice jako rasově motivované násilí.“ Kluci se zarazili, koukli na mne, viděli, že si dělám napůl srandu, začali se smát, objímat se a hulákali: „Pane inženýre, nic tam nepište, my se máme rádi.“ Tak jsme pak smáli všichni.

*) Měl jsem na starosti sklad učebnic. Čas od času se musela udělat inventura. Tuhle dvojici jsem si tam vzal na výpomoc. Jeden z nich lezl po štaflích, počítal učebnice v reálech. Nehlásil ale název, jenom čtyřmístné identifikační číslo na zadní obálce, a počet. Druhý to zapisoval. Já už měl v té době doma předpotopní počítač s programem Calc602 a tu inventuru jsem pak zpracovával na něm. Protože mi to pochopitelně napoprvé někde nesouhlasilo, bylo potřeba

některé věci přepočítat. Tak jsem si tam za dva týdny (učni měli střídavý režim škola-praxe) tuhle dvojici vzal ještě jednou s tím, že některé položky překontrolujeme. Ten „bílý“ vylezl na štafle, ohlásil číslo učebnic, a Lád'a na něj volal: „To nepočítej, těch je 28“. A když už se to opakovalo asi potřetí, tak to už jsem kroutil hlavou. Lád'a měl pravdu. Byl to pro mne, sklerotika, šok. On si, bez zřejmého důvodu, po 14 dnech pamatoval počty učebnic podle čísel desítek titulů.

Ono to má ještě jednu pointu. SOU v jednom roce otevřelo zvláštní třídu, která měla dětem, které nevyšly z posledního ročníku ZŠ, ale dříve, umožnit ukončení základní školní docházky (ony končily třeba v 6. nebo 7. třídě) – to proto, a by se mohly hlásit na dvouleté učební obory typu dělník ve stavebnictví. Já tam učil „matematiku“ na úrovni základních početních operací. Byl tam také cikánek, droboučkový nenápadný milý klučina, a ten dokázal z hlavy (!) násobit mezi sebou dvě dvojčíferná čísla nebo čtyřčíferná čísla z hlavy dělit čísla dvojčífernými nebo je odmocňovat (pokud to vedlo na celočíselný výsledek). Já jen kroutil hlavou a povídám mu, že už jsem měl cikánka s fenomenální početní pamětí, Lád'u. A tenhle mrňous prohlásil: „No jo, toho znám, to je bratranec“.

*) Největším nepřítelem cikáňat bývají jejich vlastní rodiče. Když už jsme se s ředitelem SOU těšili, že budeme mít plnohodnotně vyučeného Cikána (toho Lád'u), Lád'a přestal půl roku před učňovskými zkouškami chodit do školy. Už byl krátce plnoletý, nedalo se s tím moc nic dělat. Potkal jsem ho ve městě a povídám mu: „Lád'o, proč nechodíte do školy, budou zkoušky a budete mít výuční list“. A on mávl rukou a pořádně mne uzemnil: „Ále, doma říkali, že už chodím do školy moc dlouho, a že stejně budu na dávkách, tak proč se namáhat“. A nevyučil se. Takhle dopadá ta „pozitivní diskriminace“.

Ale nezobecňujme neprávem. Na jiné škole jsem dal cikáněti ze zkoušení „5“. Krátce na to přiběhla jeho třídní a prosila mne, abych to nedělal, že by ho táta byl schopen zabít. To se mi zdálo dost přitažené za vlasy, ale ona mi vysvětlila, že otec má průmyslovku, maturitu a podniká v zemních pracích. A trvá na tom, aby jeho děcka měla alespoň výuční list, a špatný prospěch jim netoleruje. Sestra tohoto klučiny má už maturitu a kluk má doma vysoko nastavenou laťku.

*) Na internátě u „neslyšících“, kde jsem nějaký čas působil, jsme těch cikáňat měli poměrně dost. Protože tam ta děcka byla celý týden, navykla si bez větších problémů na běžný kázeňský i hygienický režim a žádné mimořádné problémy s nimi nebyly. Děti přišly ze školy, napsaly úkoly a vyřídily podobné povinnosti. Pak většinou vyrazily na hřiště nebo do tělocvičny hrát fotbal nebo hokejbal, vrátily se uhoněny, bez řeči vlezly do sprch. Černí/bílí bez rozdílů.

Ale jednou přišel do internátní kanceláře, kde jsem se zrovna nacházel, cikánek Pepa s pláčem, že nechce být „černý“. Zjistili jsme s paní šéfovou, že se mu jeden hošan (takový autoritativní alfa-sameček) pošklebuje. Tak jsem vzal Pepu za ruku, dal ji vedle mojí opálené z cyklistiky, rozdíl v barvě žádný. Řekl jsem: „To je nějaká blbost, nejsi černý, koukej, jsme oba stejní“. A on opravdu koukal dost vykuleně, uklidnil se a byl rád, že „není černý“.

*) S internátními problémy nebyly, problémy byly s docházejícími, těmi, kteří bydleli ve městě. Jednou jsem byl předvolán (s patřičnou škodolibostí, ta atmosféra na škole nebyla moc dobrá) do ředitelny, že mám nějaký průšvih. To už jsem učil chemii. V ředitelně seděla matka Cikánka a hned spustila, že jsem rasista a že její dceru kvůli rase šikanuji a dávám jí samé špatné známky. Paní ředitelka se také tvářila dost výhruzně. Jenže já měl sebou svůj kantorský notes, tak jsem ho otevřel a říkám: „Jaký rasismus? Je pravda, že vaše dcera R. tady má samé špatné známky, ale Hanička zase samé jedničky. A je také z vaší komunity.“ (Ale bydlela na internátě). Matka uraženě zmlkla, ředitelka se začala tvářit přístupněji a byl jsem v milosti „propuštěn“ z jednání.

=====

Dospěl jsem k názoru, že si z „romské“ otázky udělali mnozí lidé lukrativní kšeft za peníze daňových poplatníků. Povinná školní docházka je tu už desítky let (počítejme to od II. SV a ne od Marie Terezie) a zřetelné výsledky pořád nikde. Někdy mám dojem, že se tu pořád řeší něco o někom a bez něj. Jinak už by si zainteresovaní aktivisté a byrokraté museli všimnout, že Cikáni/Romové nejsou jednodílná skupina (je to jako házet do jednoho pytle Rusy, Poláky, Čechy, Chorvaty....), mezi sebou nejsou schopni se na ničem dohodnout (my se také rozešli se Slováky a Jugoslávie se rozpadla dokonce krvavě). Jedná se o spoustu rodin a rodinných klanů s nejrůznější historií a také s různými vzájemnými animozitami, takže často vyjdou lépe s „bílymi“ než spolu. Hodně je spojuje jen jedna věc – většinou neznají význam času. Žijí převážně přítomností. „Bílý“ Čech dokáže (zatím) plánovat na desítky let dopředu – studium, zaměstnání, výdělek a spoření, stavba rodinného domu.... Pro naše cikánské spoluobčany je namnoze problémem chodit do práce s vidinou, že záloha nebo výplata bude jednou za 14 dnů. Přitom nejsou ani líní, ani hloupí. Když jsme si je brali soukromě na výpomoc na různé obtížné práce doma – otloukání omítky, kácení stromů, vytrhávání pařezů,..... pracovali perfektně, ani pivo si nevzali, ale vyplaceni byli (na radu zkušených) každý den. Byly to sice takové jednorázovky jednou za delší čas, ale občas se pak sami hlásili: „Velkomožný pán, ňáká práca nebola by?“ ozvalo se třeba z výkopu někde ve městě, když jsem šel kolem. Jenže kdyby na denní výplatu zaměstnavatelé přistoupili (ve věku počítačů už by to opravdu neměl být problém), aktivisti by rychle přišli o kšeft. Vietnamci naše aktivisty také na nic nepotřebují.

=====

Pokračování zase někdy příště.

Předchozí díly těchto povídaní Po škole lze najít na stránkách <http://hony-safra.eu>. Pro jistotu je považujte za fake.news nebo sci-fi, abychom se nedotkli parazitů-byrokratů.

Některé diskusní příspěvky a ohlasy:

Jindřiška Koželuhová:

Hony to je parádní pohled na život cikánů. Oni zkrátka potřebují jiný přístup. Jsou stejní jako my a přeče jiní.

Hony Šafra: Díky, zdá se, že to moje (ne)korektní povídání by mohlo být správně pochopeno. Měli jsme je na bývalé chalupě jako sousedy nebo tady dělali pro INOGY výkop při rekonstrukci (i naší) plynové přípojky, a vždycky to bylo velmi zajímavé hodit s nimi řeč. Třeba na to někdy bude příležitost.

Jindřiška Koželuhová: Vždycky sem se jich zastávala do té doby, než jedna černá mrcha okradla moji nemocnou a špatně vidící maminku v nemocnici v čekárně. Maminku sme pak museli tahat po úřadech a vyřizovat nové doklady a tak. A to sem opravdu do dnešního dne nezkousla, když sem svoji vyděšenou a nešťastnou maminku vyzvedávala u policajtů. ... Ale na druhou stranu sem měla v sídlišti za kamarádku maličkou cikánečku která milovala naše pejsky a nenechala si ujít naše odpolední venčení. Dokázala s náma brouzdat celé odpoledne po lese a vesele brebentit.

Kadmium Žluté Střední:

O cikánech bych taky mohla vyprávět, dobré i zlé, jak píšeš, ne všichni jsou stejní. Píšu cikáni, protože po revoluci, kdy se změnili na romy, potkávala jsem ty, kteří před revolucí makali a práce měli dost. práce bylo dost i pro ně. A kdyby nepracovali, neměli nárok na podporu i pro ně fungovala pracovní povinnost, stejně jako pro nás. Abych se vrátila k začátku. Ve vedlejším domě bydlel cikán s rodinou. Prováděl úklidy domů. Potkávali jsme se. Pozdravili a usmáli se na sebe, někdy prohodili slovo. Po revoluci jsem ho potkala v jednom z domů, kde jsem pracovala pro majitele toho domu. A opět, pozdrav a padly slova i věty. Pak jsem se ho zeptala s omluvou, že nevím, jak mám lidi jeho rasy nazývat, jestli cikány nebo romy a on skoro vyletěl: my jsme byli vždycky cikáni a cikány zůstaneme. Takže ... přesně jak píšeš. On byl podnikatel v úklidu. Pro sebe s manželkou a pro dceru s rodinou koupil dům, na který si vydělal práci. Dřel, úklízením se hned nezbohatne, dům nekoupil v Praze, protože už tehdy bylo v Praze draze. No, v práci jsem dělala ekonomku a měla taky na starosti výplaty, takže jsem se setkávala nejméně 2 x měsíčně s cikány i cikánkami. Byly vždycky slušní a já byla slušná k nim. Ovšem po revoluci se mi stalo, že mi jedna cikánka vyhrožovala, že mě zbije. Hony, znáš mě, mně to v tu chvíli přišlo k smíchu, byla taková drobná a její manžel, přišel s ní, taky. Končilo to tím, že její manžel se mi omlouval a k žádnému boji nedošlo. 😊 Jak píšeš, jsou mezi nimi lidé dobří i nedobří, a to mezi námi, bílými, je to stejně.

Hony Šafra: Je mi jasné, že když někoho okrade Cikán, tak má vztek na všechny. Když někoho kousne pes, tak má zlost na všechny. Ale pak zase potká slušného Cikána nebo zuboženého pejska a nějak se to v tom člověku zlomí a začne si uvědomovat, že ta paušalizace je zbytečná a že je na místě jen určitá ostražitost. A ta je na místě vždy. Když jsme na chalupě dělali nový plot a ten nebyl hotový, tak nám cikánata ze sousedství sklídila jablka. Já jsem jim to vcelku po dobrém vyčetl a tím jsem to měl za vyřízené. A navečer přišel starý Cikán, že prý na sebe děti doma žalovaly a on jde zaplatit škodu. Nic jsem nechtěl, on byl rád, že se nezlobím a kdyby prý děcka ještě něco provedla, tak ať řeknu, že je srovná. Ale takových historek mám více. I panímáma, která dělala mzdovou účetní na dráze, měla podobné zkušenosti jako Ty. Třeba tam byl jeden a ten si nechával skoro celou výplatu posílat na sporožiro. Ona se divila, proč si něco nenechá v hotovosti. A on jí vysvětlil, že jich je pohromadě více rodin a kdyby přinesl hotové peníze, že by to něj vymámili a neměl by nic. Takže bylo vidět, že ty vztahy mezi nimi jsou dost složité a nám to jaksi uniká.